

Kokoukset: 1) Collaboration workshop “Twin it to win it”
2) 39th Meeting of the Focal Point network
Paikka: Hotel Holiday, Sarajevo (Bosnia-Hertsegovina)
Aika: 21–23.5.2019
Osallistuja: Kirsi-Maarit Siekkinen, Ruokavirasto
Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu>

Tiivistelmä

39. Focal Point (FP) -kokous järjestettiin ensimmäisen kerran EUn mahdollisessa ehdokasmaassa Bosnia-Hertsegovinassa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Victoria Villamar EFSAsta. Kokoukseen osallistui uusia jäseniä Bosnia-Hertsegovinasta ja Kyprokselta.

Kokouksen pääteemana oli maiden välinen yhteistyö. Kokouksessa käsiteltiin myös mm. EU ja minun ruokani -viestintäkampanjaa, R4EU -tietokantaan viritettyä uutta ominaisuutta hanke-ehdotuksille, Artikla 36 listan uudistusta, tutkimusta tukevia FP -aktiviteetteja. Ensimmäisenä kokouspäivänä perehdyttiin myös EFSAn rahoitukseen ja rahoitustyypppeihin.

Lisäksi kuulumme esitykset Knowledge Junction -tietokannasta, SIGMA -projektista, FP-verkoston uudesta yhteistyötyökalusta, EFSAn vuosisuunnittelukierrosta ja tulevista BTSF -koulutuksista.

Jäsenmaista Espanja muistutti aineistokeräyksestä ciguatera-ruokamyrkytyksiin liittyen, Ranska esitteli lausuntonsa kasviperäisten ravintolisien riskeistä, Saksa jakoi tietoa uudesta visiosta päivittää EU -almanakkaa. Saksa kertoi myös BfRn ja EFSAn kriiseihin liittyvästä yhteistyöpajasta. Luxemburg informoi maansa elintarviketurvallisuusjärjestelmän uudistuksesta.

Kaikki kokouksessa pidetyt esitykset löytyvät EFSAn sivuilta. Katso ne [tästä](#).

Ennen varsinaista FP -kokousta EFSA järjesti yhteistyöpajan, jonka tavoitteena oli vahvistaa nykyistä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja EU ehdokasmaiden välillä, sekä tutkia mahdollisuuksia käynnistää uusia yhteistyöhankkeita osallistujamaiden kesken.

Kokouksen kulku

EFSAn Kumppanuus- ja yhteistyöyksikön päällikkö **Victoria Villamar avasi kokouksen** ja kannusti FPja jakamaan sen aikana näkemyksiään. Kokouksen aluksi pidettiin pöydän ympäri kierros, jossa jokainen esitteli itsensä lyhyesti. Bosnia-Hertsegovinan Elintarviketurvallisuusviraston pääjohtaja ja maan AF -edustaja Džemil Hajrić esitti seuraavaksi isäntämaan tervehdyksen.

Kokouksen aluksi kerrattiin pääkohdat edellisenä päivänä pidetystä yhteistyöpajasta (tarkemmin matkakertomuksen lopussa) sekä esiteltiin **EFSAn uusi IPA -ohjelma vuosille 2019–2021**. Liittymistä valmistelevalle tukiväline IPA on räättälöity ehdokas- ja mahdollisille ehdokasmaille. Komission juuri allekirjoittama ohjelma alkoi kesäkuun alussa ja sen budjetti on 0,5 M €. Fokuksessa on mm. riskinarviointi kapasiteetin kasvattaminen.

EFSAn Julia Finger kertoi **FP -kokousten nauhoituspilotin** olevan pulkassa ja kokouksen olevan viimeinen nauhoitettava tilaisuus. EFSA lähettää FPille kokouksen jälkeen aiheeseen liittyvän kyselyn. EFSA puolusti nauhoitusta ja kertoi sen säästävän EFSAn resursseja sekä lisäävän avoimuutta. Aiheesta virisi vilkas keskustelu, jossa kokousten nauhoittamisen jatkaminen ei pääsääntöisesti saanut kannatusta. Nauhoista on hankalaa jälkikäteen löytää asioita, joihin syystä tai toisesta haluaa palata. DE muistutti, ettei asiaa pidä ajatella asiaa pelkästään EFSAn näkökulmasta; monet FPt raportoivat kirjallisesti FP -kokousten annin kansallisille tahoilleen, esim. laativat matkakertomuksia. Eikä ole kovinkaan resurssitehokasta, että jokainen FP kuuntelee nauhoja jälkikäteen (esim. tarkistaen niistä asioita) ja kirjoittaa niiden perusteella muistioita. Esitettiin toive, että voitaisiin palata vanhaan käytäntöön ja perinteisiin pöytäkirjoihin. EFSA heitti ilmaan ehdotuksen, että pöytäkirjan kirjoitusvuoro voisi kiertyä osallistujien kesken.

Seuraavaksi EFSA esitteli **EU ja minun ruokani viestintäkampanjaa** (#EUandMyFood), jossa on kyse turvallisesta ja ravitsevasta ruoasta sekä eläinten ja kasvien terveydestä. Siinä on kyse myös ympäristöstä huolehtimisesta, maaperästä, vedestä ja ilmasta. Kampanjalla nostettiin esiin EUn hyötyjä ja se toteutettiin ennen EU -vaaleja, jossa EU -kansalaiset äänestivät seuraavan Euroopan parlamentin jäsenistä. FI kiitti EFSAA mahdollisuudesta olla kampanjassa mukana Ruokaviraston elintarvikkeiden turvallisen käytön ohjeilla. Flissä FP ja Ruokaviraston viestintä osallistuivat aktiivisesti kampanjan promoamiseen mm. somessa ja kansallisilla FP -sivuilla oman viestintäsuunnitelmamme mukaisesti.

EFSA on kehittänyt R4EU -tietokantaa sopivaksi myös EUn yhteisen riskinarviointiagendan (EURAA) projekti-ideoille ja avannee uuden ominaisuuden käyttöön lähiaikana. Kokouksessa EFSA demosi tietokannan uutta ominaisuutta. Heinäkuussa tulee ajankohtaiseksi taas päivittää uusia projekti-ideoita. Jatkossa on tarkoituksena päivittää tietokantaan uusia projekti-ideoita vuosittain.

Kokouksessa **kerrattiin myös Artikla36 -listan uudistukseen liittyviä asioita ja syvennyttiin siihen missä tällä hetkellä mennään**. Työryhmän jäsen Luca Busani (IT) johdatteli aiheeseen kertaamalla Artikla 36 listaa koskevan uudistuksen. EFSA toteutti ennen kokousta kyselyn, jonka tulosten mukaan FPt ovat saaneet tietoja noin 60 %lta listalle haluavilta organisaatioilta. 5 maata (mm. SE, DK, BG) ilmoittivat saaneensa kerättyä organisaatioiltaan kaikki listalle nominointia varten tarvittavat tiedot (*FIn tilanne 71 %*).

Kyselyssä tiedusteltiin myös mitä haasteita FPt ovat kohdanneet, sekä kokevatko he tarvitsevansa tukea maidensa Advisory Forumin jäseniltä? Lähes kaikki haasteisiin liittyvät kommentit ja palautteet koskevat vaikeutta saada tietoja listalle haluavilta organisaatioilta. FPt ovat joutuneet käyttämään todella paljon aikaa organisaatioiden neuvomiseen ja aikataulussa hoputtamiseen. Organisaatioiden kontaktihenkilöillä oli puolestaan ollut eniten haasteita uuteen järjestelmään kirjautumisessa. FPt tuskailivat myös työmäärän kanssa, joka menee tietojen syöttämiseen järjestelmään. Vapaissa kommentteissa pari maata toivoi jo lisää aikaa proseduurille.

Listalle haluavien organisaatioiden jäsenmaa-arvioinnit on saatava valmiiksi heinäkuun puoliväliin mennessä. Aikataulu on monelle FPille haastava, kun tietoja ei saada pyydytyssä aikataulussa organisaatioilta. EFSA kertoi, että jos organisaatiot eivät toimita tietojaan ajoissa ne eivät ole mukana uudella listalla heti ensi vuoden alussa ja jäsenmaiden tulee virallisella kirjeellä EU -edustustosta käsin vetää ne pois listalta. Samalla virallisella kirjeellä pyydetään uudelleen nimityksiä. Organisaatioita voidaan ottaa listalle myöhemmin. Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu/en/partnersnetworks/scorg>

EFSA:n tutkimuskoordinaattori Stef Brozwaer esitteli videoyhteyden välityksellä **tutkimusta tukevia FP aktiviteetteja**. EFSA on perustanut sivuilleen tiedeyhteisöille tarkoitettua uuden alisivun "[Research Platform](#)". Sen on tarkoitus tukea tutkimusideoita ja edistää konsortioiden muodostamista sekä auttaa tutkijoita löytämään julkisia tutkimusrahoitusmahdollisuuksia.

Kokouksessa jaettiin tietoa myös **Horisontti Eurooppa (Horizon Europe) -ohjelmasta**. Horisontti Eurooppa on EUn seuraava tutkimuksen ja innovoinnin ohjelma vuosille 2021–2027. Ohjelma on monin paikoin H2020 -ohjelman kaltainen. Euroopan tutkimusneuvosto (ERC) ja Marie Skłodowska-Curie -toimet sekä eurooppalaisia ja globaaleja haasteita ratkova tutkimus ovat myös tulevassa ohjelmassa. Uutena osana ohjelmaan tulee Euroopan innovaationeuvosto (EIC), joka aloittaa pilottimuodossa jo tämän vuoden aikana. EIC on pääasiassa eurooppalaisille pienille ja keskisuurille yrityksille luotu "kasvattamo". Uutta ovat myös missiot, joilla pyritään tuomaan tutkimusta lähemmäs ihmisiä ja ratkaisemaan suuria globaaleja haasteita. Missioalueita on ensi alkuun luotu viisi. Niiden teemat liittyvät mm. ilmastonmuutokseen ja terveyteen. Komissio etsii parhaillaan asiantuntijoita työstämään missioita.

FPja kannustettiin järjestämään edelleen kansallisia ja kansainvälisiä tiedetapahtumia, tukemaan uusien tutkimuskumppaneiden hankintaa ja konsortioiden muodostamista, toimimaan yhteishenkilönä kansallisten organisaatioiden kuten yliopistojen, kansallisen Horisontti kontaktihenkilön ja kansallisten rahoittajien välillä. FPien perustehtäviin kuuluu myös välittää tietoa EFSA:n rahoituksista ja meneillään olevista riskinarviointiaktiviteeteista ja -projekteista, sekä kerätä tutkimusaihe-ehdotuksia EURAAn.

EFSA on alkanut valmistella onnistuneelle **RARA** -tapahtumalle jatkoa. "RARA 2" järjestettäneen keväällä 2020. Tapahtumaa varten perustetaan tiedekomitea, johon kutsuttiin mukaan vapaaehtoisia FPja. FPja pyydettiin myös tekemään ehdotuksia tapahtuman sisällöistä.

Esityksen jälkeen käynnistyi varsin vilkas keskustelu, jossa nousi mm. esille elintarviketurvallisuuden tärkeys paljon esillä olevan kiertotalouden yhteydessä.

Seuraavaksi järjestettiin **koulutussessio EFSA:n rahanhauista ja rahoitustyypeistä** (apurahat, hankinnat). Donna Luca EFSA talousyksiköstä oli paikan päällä kouluttamassa. Ennen kokousta FPt vastasivat kyselyyn, jonka tulosten perusteella koulutuksen sisältö räätälöitiin. FPssa oli aika paljon uudehkoja edustajia, joten koulutuksen sisältö alkoi perusteista. Sessiossa käytiin läpi hankintasopimukset ([procurement](#)) ja apurahat ([grants](#)); niiden periaatteet, proseduri- ja sopimustyypit.

FR esitteli **ANSESin lausunnon kasviperäisten ravintolisien riskeistä**. He olivat tarkastelleet aisiaa glukosamiinin ja kondroitiinisulfaatin osalta, joista oli raportoitu Ranskassa 74 haittailmoitusta. Analyysiin kelpoisia tapauksia oli 23. Ranskan markkinoilla tuotteet ovat hyvin suosittuja ja näitä tuotteita myydään 1 M € arvosta vuosittain. Tietoa tutkimukseen kerättiin myös FPien kautta.

Lausunnon mukaan tuotteet voivat olla haitallisia. Erityisesti herkkien populaatioiden (kuten lapset, raskaana olevat) tulisi välttää ko. valmisteiden käyttöä. Tuotteita ei myöskään suositella mm. ihmisille, jotka käyttävät K-vitamiinia tai ovat allergisia valmisteissa esiintyvälle aineille kuten esim. kitiinille. Valmistajan täytyisi myös kertoa kuluttajille paremmin tuotteidensa riskeistä. Hanke oli ANSESin oma, eikä Ranskan riksinhallinta ole vielä reagoinut hankkeen tuloksiin.

Lisätietoa: <https://www.anses.fr/en/content/food-supplements-0> & <https://www.anses.fr/fr/node/103072>

DE jakoi tietoa BfRn (yhteistyössä FPien kanssa) tekemästä [EU-Almanakasta](#), jota se on julkaissut vuodesta 2009 alkaen. Almanakka kuvaa tiivistetyssä muodossa Euroopan maiden elintarviketurvallisuusjärjestelmät. **Uusi visio EU -almanakan päivityksestä vuodelle 2020** on Wiki 2020. FPja voitaisiin käyttää maidensa tietojen ylläpitäjänä. Berliinin yliopiston IT -opiskelijat ovat jo viritelleet uutta Wiki demoversiota. Keskustelussa ehdotus sai kannatusta ja ideaa valjastaa FPT ylläpitoapuun pidettiin hyvänä.

EFSA:n Cina Cioacatan kertoi videon välityksellä **Knowledge Junction -tietokannasta** ja siihen tehdyistä latauksista. Tietokannassa voi jakaa monenlaisia riskinarviointiin liittyvää materiaalia, uutena ominaisuutensa twiitit. Kaikille avoin tietokanta löytyy osoitteesta: <https://zenodo.org/communities/efsa-kj>

EFSA esitteli videon välityksellä **FPille uuden yhteistyötyökalun (TEAMS), joka korvaa nykyiset yhteydenpitokanavat**, kuten esim. sähköpostin, tekstiviestit, puhelimen ja tulevaisuudessa myös suurilta osin DMSn. Työkalu luo uuden tavan työskennellä. Sitä voi käyttää myös älypuhelimella, jolloin kommunikointi ketteröityy. Käyttäjäystävällisellä työkalulla voi jakaa mm. tiedostoja, käsitellä niitä yhtäaikaaisesti, keskustella verkoston jäsenten kanssa, luoda aihekohtaisia alueita jne. Työkalua pilotoidaan parhaillaan ja myös MS verkostoja otetaan mukaan testaamiseen. Työkalun arvellaan sopivan erinomaisesti FP verkostotyöhön, esim. Art36 aiheiselle keskustelulle, jossa voi kysyä aiheeseen liittyviä asioita ja saada niihin heti apua. Kysyjän ohella myös muut näkevät vastauksen samanaikaisesti. EFSA etsi vapaaehtoisia jatkotyöstämään työkalua FPille sopivaksi. NO käyttänyt vastaavaa jo jonkun aikaa. Myös DK, LT, UK ja EL ilmoittautuivat vapaaehtoiseksi.

EFSA:n Sergio Potier piti videon välityksellä esityksen **EFSA:n vuosisuunnittelukierroksesta**. AF on ollut mukana kommentoimassa suunnitelmia ja nyt mukaan halutaan kytkeä tiiviimmin myös FPt AF jäsentensä avuksi. Työsuunnitelmakonsultaatioon 2020 toivotaan jäsenmaiden kommentteja erityisesti synergioista ja mahdollisista päällekkäisyyksistä. Lisäksi toivotaan mainittavan, jos jotain oleellista puuttuu ja/tai jos halutaan tehdä yhteistyötä EFSA:n kanssa joissakin kohdissa. Dokumentti kytketään EUn yhteiseen riskinarviointiagendaan. FP edistää asiaa myös keräämällä tietoa maidensa riskinarviointiaktiiviteeteista ennen jokaista AF kokousta.

Stylianos Koulouris EFSAsta kertoi videon välityksellä, **BTSF -ohjelman riskinarviointikoulutuksien jatkuvan** pienen tauon jälkeen kaudella 2019–2020, jolloin myös uusi aihealue (*Evidence collection, management and integration*) otetaan koulutukseen mukaan. Ohjelma sisältää kaiken kaikkiaan kurseja yhteensä kahdeksalta eri osa-alueelta. Kurssit alkanevat vuoden lopussa, ja niihin ilmoittaudutaan maiden BTSF -kontaktihenkilöiden kautta. Mailla on kurseille omat maapaikat ja koulutusajankohdat. Fin osalta lisätietoja: btsf@ruokavirasto.fi

EFSA pyysi FPja auttamaan maidensa BTSF -kontaktihenkilöitä löytämään sopivia valintakriteereitä täyttäviä henkilöitä koulutettavaksi (riskinarviointisijoita).

BTSF koulutusta on tarjolla myös verkkokursseina. Näiden kurssien aiheet on räätälöity pääasiassa riskinhallinnalle ja ne löytyvät tästä linkistä: <https://btsfacademy.eu/training/mod/page/view.php?id=132>

Muut asiat

- EFSA kertoi saaneensa komissiolta uuden mandaatin ASFstä
- ES muistutti, että AECOSAN:n vetämässä EuroCIGUA -projektissa kaivataan tietoja ciguatera-ruokamyrkytyksistä. *Fi vastasi aineistopyyntöön jo viime kesänä, ettei meillä ole ollut tapauksia, eikä siksi myöskään esim. epidemiologista dataa aiheesta.* Projektista on julkaistu infolehtinen "[Lean more about ciguatera recognize the symptoms & how to prevent it](#)".
- EFSA jakoi tietoa eläintautitietojen keräyshanke [SIGMA](#)sta. Lisää vapaaehtoisia maitaa toivottiin mukaan.

- EFSA esitteli lyhyesti kandidaattimaille järjestetyn 'yhteinen terveys' henkisen työpajan mikrobilääkeresistenssistä ”[Regional workshop on a 'One-Health' approach to antimicrobial resistance in EU pre-accession countries](#)”. EFSA järjesti työpajan yhteistyössä ECDCn kanssa Belgradissa (Serbia) 26–27.2.2019.
AT on lupautunut ensi vuonna järjestettävän vastaavan työpajan isännäksi. MK kertoi jättäneensä aiheeseen liittyvän hanke-ehdotuksen. Konsortiossa ovat mukana AL, BA, BG, ME ja RS. EFSA vastasi tukevansa asiaa.
- LU informoi maansa uudelleen organisoineen elintarviketurvallisuus systeeminsä. *Commissariat du gouvernement à la qualité, la fraude et la sécurité alimentaire (ComAlim)* on uusi FP -organisaatio (kovaa OSQCA:n)
- DE informoi lyhyesti tulossa olevasta työpajasta ”*Joint simulation exercise/workshop to strengthen regional networks for crisis preparedness and communication in times of crisis*” jolla vahvistetaan kriisivalmiutta ja kriisiviestintää. Koulutus järjestetään EFSA:n ja BfR:n yhteistyönä 28–30.8.2019 Berliinissä.
- EFSA:n sivuilla on julkaistu [edellisen kokouksen nauhoite ja kokouksessa pidetyt esitykset](#).

Seuraavat kokoukset

- ✓ 40th 4–5.9.2019 Sofia
- ✓ 41th 13–14.11.2019 Parma

Päivää ennen FP -kokousta **EFSA järjesti kokouksen oheistapahtumana yhteistyötyöpajan, jonka tavoitteena oli vahvistaa nykyistä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja EU ehdokasmaiden välillä**, sekä tutkia mahdollisuuksia käynnistää uusia yhteistyöhankkeita maiden kesken. Ehdokasmaista paikalla olivat: Albania, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Serbia ja Turkki, sekä Länsi-Balkanin alueeseen kuuluva mahdollinen ehdokasmaa Bosnia-Hertsegovina. Kaiken kaikkiaan työpajaan osallistui noin 80 henkilöä.

EU ehdokasmaat esittelivät ständeillään organisoitaan ja esimerkkejä tutkimushankkeistaan, sekä yhteisten yhteistyöaloitteiden pohjiksi hankkeita (esim. kasviperäiset ravintolisät, Scrapie ja TSE) joihin he toivoivat yhteistyötä muiden maiden kanssa. Nicole Gollnick (BfR) piti käytännönläheisen esityksen onnistuneesta yhteistyöstä, jonka perustuksina ovat ihmiset ja selkeä visio siitä mitä halutaan saavuttaa.

Lisäksi työpajassa esiteltiin [COST](#) ja yhteistyötyökaluksi. COSTin tehtävä on auttaa tutkijoita verkostoitumaan ja COST -toimia käynnistetään tutkijoiden esittämistä aiheista kaikilta tieteen ja teknologian aihealueilta poikkitieteellisyyttä ja verkostoitumista korostaen. COST on hyvä keino uusien tutkimusyhteyksien muodostamiseen ja kontaktien tiivistämiseen. Varsinaista hakuaikaa COST hanke-ehdotuksille ei ole, vaan niitä arvioidaan kahdesti vuodessa.

Työpajassa huomasi miten paljon meillä kaikilla on opittavaa toisiltamme. Mietintämyssyyn jätettiin ideat tulevaisuuden uusista yhteistyökuvioista ja yhteistyötyöpajoista. EFSA kannusti ehdokasmaita lähettämään hanke-ehdotuksia sille jatkokäsittelyyn.

Lisätietoja: <https://www.efsa.europa.eu/en/press/news/190515> & [IPA 2014-2020](#)